

SUOMEN ORTODOKSISEN KIRKON HISTORIAA

Kristinuskon tulo Karjalaan

- Kauppiaiden mukana BYSANTISTA jo 900-luvulla.
- kristilliset lainasanat: pappi, Raamattu, risti ja kummi.
- 1200-luvulla ruhtinas JAROSLAVIN käännnytystyö.
- Lännen ristiretkeläiset pyrkivät uskonnon levitykseen myös idässä.
- Ruhtinas ALEKSANTERI NEVSKI torjui hyökkäyksen Neva-joen suulla ja pelasti ortodoksisen uskon Karjalassa.
- PÄHKINÄSAAREN RAUHASSA 1323, Karjala juurtui idän kulttuuripiiriin
- Valamo 1100(?), Konevitsa 1393, Petsamo 1533

1500 Luku Karjalassa

- Seurakunnan keskuspaikat olivat POGOSTAT.
- Väestö kovin taikauskoista ja arkkipiispa MAKARI lähetti pappismunkki ILJAN hävittämään pakanuutta.
- Rauhallisen kirkollisen kehitys katkaisi sodat vuosisadan lopulla. (ns. Pitkäviha)
- Pieniä luostareita syntyi paljon → Karjalan valistajat
- Karjalan ensimmäinen piispa SILVESTER.

Puhdasoppisuuden aika (1600-1700-luku)

- Ruotsi-Suomessa käynnistyi uskonpuhdistus kuningas KUSTAA VAASAN toimesta.
- Kirkko Ruotsin vallan alla.
- AGRICOLASTA suomen kirjakielen isä.
- 1617 STOLBOVAN rauhassa Venäjä luovutti Ruotsille Käkisalmen läänin ja Inkerin: ort. väestölle luvattiin uskonnonvapaus.
- Alueella toimeenpantiin pakkotoimenpiteitä, jonka seurauksena ort.väestö pakeni maasta.

1700 Luku

- Karjala jaettu kahtia: ns VANHA SUOMI Venäjän kirkon yhteyteen ja Pohjois-Karjalan ortodoksit Ruotsin vallan alle.
- Vanhan Suomen seurakunnat siirtyivät PIETARIN hiippakunnan alaisuuteen, seurakuntien yhdyssiteeksi VIIPURIN HENGELLINEN HALLITUS, joka toimi PYHÄN SYNODIN alaisuudessa.

1800 Luku

- Suomesta Venäjän alainen AUTONOMINEN valtio.
- Venäjän keisari oli vahvistanut Ruotsin vallan aikaisen perustuslain, jonka mukaan ort. kirkko on vähemmistökirkko, mutta hän pyrki tukemaan ortodokseja kaikin tavoin.
- Ajan hengen mukaan PYHÄ SYNODI määräsi 1865 toimittamaan jumalanpalvelukset kansan kielellä.
- Luostarit kukoistivat
- Arkkipiispa ANTONI ajoi suomalaisuuden asiaa.
- Kehityksen katkaisi SORTOKAUDET.

Kansankirkoksi

- Venäjän vallankumous 1917 sulki rajan ja Suomi itsenäistyi.
- Ortodoksien suhteet emämaahan katkesivat, talous romahti ja kirkko oli ilman esivaltaa.
- Suomen senaatti alkoi järjestellä asioita toiminnan vakiinnuttamiseksi: asetus 1918 Suomen ort. kirkkokunnasta.
- 1923 TOMOS- asiakirjalla KONSTANTINOPOLIN patriarkka myönsi SUOMELLE autonomian sen alaisuudessa.
- Ensimmäinen arkkipiispa HERMAN AAV.

Sodan vuodet

- Talvisodan päätyttyä 55 000 ortodoksia joutui evakkoon.
- 90% kirkkokunnan omaisuudesta menetettiin.
- Luostarit jäivät Neuvostoliiton puolelle.

Jälleenrakennuskausi

- Kanoninen kriisi järkytti ortodokseja. Moskova halusi Suomen ort. tulevan takaisin Moskovan alaisuuteen.
- 1950 jälleenrakennuslaki: valtiovallan toimesta rakennettiin kirkkoja ja rukoushuoneita.